

Fråga om socialnämndens skyldighet att samråda med vårdnadshavaren i frågor som rör ett barn som vårdas enligt LVU

I en anmälan till JO klagade AA och BB på Socialnämnden i Västerviks kommun angående handläggningen av ett LVU-ärende rörande sonen CC, född 1983. De framförde bl.a. följande klagomål.

1. Socialnämnden hade inte informerat dem om vad som skett och vad som planerades avseende CC:s placering i familjehemmet.
2. Socialnämnden hade inte informerat dem om möten som hölls rörande CC. De fick inte veta när ärendet skulle tas upp i IFO-gruppen eller i sociala utskottet.
3. Socialnämnden hade underlåtit att informera dem om att CC undersökts av psykolog vid BUP. De hade själva fått ta reda på varför undersökningar gjorts och resultatet av undersökningarna.
4. Familjehemmet hade uppgett att det inte, trots upprepade påstötningar under två års tid, fått någon handledning från nämnden.
5. De fick inte veta vad nämnden planerade avseende CC och inte heller hur nämnden tänkt sig kontakten mellan dem och CC.
6. CC fick inget stöd från nämnden i förhållande till AA och BB. Själva fick de inte från skolan någon som helst information avseende CC.
7. Nämndens omprövningar av LVU-vården ägde rum utan deras vetskap.

I en kompletterande skrivelse gjorde BB och AA gällande att socialnämnden hade gjort sig skyldig till sekretessbrott genom att överlämna material i LVU-ärendet till BUP i Nybro. De uppgav att BUP hade fått tillgång till nämndens papper angående CC och dem och att detta hade skett utan att socialnämnden hade informerat dem om att nämnden avsåg att översända myndighetens handlingar till BUP.

Socialnämnden i Västerviks kommun anmodades att inkomma med utredning och yttrande över vad som framförts i anmälan till JO. Nämnden lämnade ett av förvaltningsjuristen DD upprättat yttrande som sitt remissvar. I yttrandet anfördes bl.a. följande.

Bakgrund

CC (83-) är son till BB och AA. Socialnämnden i Västerviks kommun beslutade, genom sociala utskottet (SOU), den 11 oktober 1995 att ansöka om att CC skulle beredas vård med stöd av 2 § LVU. Länsrätten i Kalmar län biföll socialnämndens ansökan den 9 november 1995.

CC har sedan den 20 november 1995 varit placerad hos makarna EE och FF i B.

Bemötande av BB:s och AA:s framförda synpunkter i anmälan till JO

Bemötande sker i enlighet med de av BB och AA gjorda punkterna.

1. Vid ansökan om LVU av CC redovisades en vårdplan. Däri angavs syftet med valet av placering samt vad placeringen skulle leda till. Föräldrarna har tagit del av denna vårdplan. Vidare har representant från socialnämnden tillsammans med föräldrarna besökt familjehemmet. Telefonkontakt med föräldrarna har också hållits. Nämndens uppfattning är således att föräldrarna fortlöpande hållits informerade om frågor i anledning av placeringen men beklagar naturligtvis att föräldrarna inte uppfattat situationen så.

2. Någon information lämnas inte till vårdnadshavare i de fall där enskilda ärenden diskuteras i handledning eller liknande träffar. Syftet med diskussionerna är i dessa fall endast att lämna råd eller stöd till ärendets handläggare. Några beslut fattas aldrig.

Västerviks socialnämnd har genom sitt utskott var sjätte månad övervägt om vården av CC skall fortgå. Ansvarig tjänsteman har då anmält dit hur vården bedrivits samt hur förhållandena hos vårdnadshavarna ser ut. Med anledning av att dessa överväganden inte föranlett någon åtgärd från nämndens sida har anmälan lagts till handlingarna. Inför ett sådant övervägande informeras inte vårdnadshavarna. Detta i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd 1997:15.

I de fall vårdnadshavarna begärt att vården skall upphöra och ärendet till följd härav tagits upp i utskottet har förvaltningslagens regler om partsinsyn, kommunikation etc. tillämpats fullt ut.

3. Under sommaren 1999 kontaktades BUP i syfte att få ett utlåtande angående CC och hans hjälp och stödbehov. Remissvar lämnades den 17 augusti 1999. Någon kontakt togs inte med föräldrarna innan begäran om ett utlåtande skedde. Någon skyldighet att meddela föräldrarna om detta innan kan enligt nämndens mening inte anses föreligga, även om det varit lämpligt. Den kontakt som togs med BUP var ett nödvändigt led i nämndens vårdansvar för CC. Syftet var att kunna ge CC den adekvata vården och stödet. Föräldrarna tog del av remissvaret inför sociala utskottets sammanträde den 25 augusti 1999.

4. Familjehemmet har efterfrågat vägledning i sin roll av familjehem för CC. Någon regelrätt begäran om handledning i traditionell mening har inte framförts från familjehemmets sida och något behov därav har heller inte på annat sätt framkommit. Familjehemmet har erhållit vägledning genom kontakter med BUP i Nybro kommun. Kontakter har förekommit i tre omgångar om ca 3-5 besök per omgång.

5. Vid ansökan om beredande av vård av CC enligt LVU fanns en uppgjord vårdplan. Därefter har ärendet prövats av såväl socialnämnden som domstol vid ett flertal tillfällen. Härvid torde det ha framgått vilken planering som förelegat för CC. Den omständigheten att föräldrarna trots detta inte uppfattat den informationen är naturligtvis beklagligt.

Något beslut gällande umgängesrestriktioner har inte fattats. Umgängesplan har upprättats innebärande umgänge växelvis i familjehemmet och i föräldrarnas hem. Föräldrarna har också tät telefonkontakt med CC. Frågor angående umgänget diskuteras löpande och umgänget har, enligt nämndens mening, fungerat väl. Utvidgning av tiden för umgänge har också skett.

6. Socialnämnden har ett vårdansvar för CC och skall medverka till att han får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden. Placeringen av CC i familjehemmet skall garantera CC den för honom behövliga vården vari ingår umgänge med föräldrarna. Nämndens mening är att CC får det stöd av socialnämnden han är i behov av i ifrågavarande hänseende.

Vad gäller information från skolan har föräldrarna alltid möjlighet att kontakta skolan för att förhöra sig om CC:s situation. Förekomsten av brister vad gäller information från skolans sida till föräldrarna saknar socialnämnden närmare kännedom om.

7. Vad gäller anmärkningen under denna punkt hänvisas till vad som anförts under punkt 2 ovan.

Det är riktigt att material överlämnats från socialtjänsten till BUP. Nämndens uppfattning är att ett sådant överlämnande överensstämmer med möjligheten att överlämna information mellan myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten i syfte att enskild som inte fyllt arton år skall få nödvändig vård, behandling eller annat stöd.

För mer detaljerad information om handläggningen i ärendet samt bakgrunden till LVU-placeringen hänvisas till socialnämndens journalanteckningar och beslut i ärendet.

AA och BB kommenterade remissvaret.

I ett beslut den 24 maj 2002 anförde *JO André* följande.

Underlåtenhet att informera vårdnadshavarna om avsikten att inhämta utlåtande från BUP m.m. (punkten 3 samt den kompletterande anmälan)

Enligt 11 § första stycket LVU bestämmer socialnämnden hur vården av den unge skall ordnas och var han skall vistas under vårdtiden. Av samma bestämmelses fjärde stycke framgår att nämnden – eller den som nämnden har uppdragit vården åt – skall ha uppsikt över den unge och, i den utsträckning det behövs för att genomföra vården, bestämma om hans personliga förhållanden. Det kan t.ex. gälla frågor om medicinsk vård eller behandling. Av den sistnämnda bestämmelsen följer att nämnden efter ett beslut om vård enligt LVU inträder vid sidan av vårdnadshavarna eller i deras ställe och har samma skyldigheter och befogenheter som tillkommer vårdnadshavarna.

När nämnden tar ställning till frågor avseende den unges personliga förhållanden bör nämnden, i enlighet med de principer som skall gälla i vårdarbetet, samråda med föräldrarna i de fall förhållandena medger det. Den omständigheten att nämnden tagit över ansvaret för vården av den unge får således inte innebära att föräldrarna fråntas allt inflytande. Föräldrarna, liksom den unge själv, bör så långt det är möjligt medverka vid vårdens utformning. Enligt min mening bör nämndens handläggare aldrig underlåta att informera vårdnadshavarna om uppkomna frågor kring vården. Vårdnadshavarna skall även beredas möjlighet att framföra sina synpunkter till nämnden (se *JO:s ämbetsberättelse 1998/99 s. 279*).

I förevarande fall har socialnämnden funnit att det, som ett nödvändigt led i nämndens vårdansvar, förelegat behov av att inhämta ett utlåtande från BUP avseende CC och hans hjälp- och stödbehov. Jag har inte anledning att ifrågasätta den bedömningen. Av remissvaret framgår att nämnden underlåtit att informera AA och BB om att nämnden avsåg att begära aktuellt utlåtande. Jag anser att nämnden, i enlighet med vad som anförts ovan, borde ha informerat AA och BB om att pojken eventuellt hade behov av ytterligare stödinsatser och att nämnden därför avsåg att inhämta ett utlåtande från BUP i saken.

AA och BB har även klagat på att nämnden har överlämnat handlingar i LVU-ärendet till BUP. I denna del kan konstateras att nämnden haft möjlighet att med stöd av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100), eller den i remissvaret beskrivna bestämmelsen i 14 kap. 2 § sjunde stycket samma lag, lämna ut material som underlag för remissen till BUP. Vad som kommit fram i denna del ger inte grund för att uttala någon kritik mot nämnden.

Påstådd underlåtenhet att informera vårdnadshavarna angående nämndens omprövning av vården m.m. (punkterna 2 och 7)

En socialnämnd skall noga följa den vård som ges barn och ungdomar utanför det egna hemmet. När den unge har omhändertagits enligt 2 § LVU, dvs. på grund av brister i hemmiljön, skall socialnämnden minst en gång var sjätte månad *överväga* om vården fortfarande behövs (13 § andra stycket LVU). I sådana fall ankommer det på handläggande tjänsteman att till nämnden anmäla hur vården bedrivits och hur den unges och föräldrarnas förhållanden utvecklar sig.

Det är först när socialnämnden finner anledning att ifrågasätta behovet av fortsatt vård som en *prövning* i nämnd skall ske och det är först då som ett ärende uppkommer. Finner socialnämnden vid sina överväganden att frågan bör prövas i nämnden skall den ta initiativ till att behövliga kompletteringar av utredningen görs. Härvid skall förvaltningslagens (1986:223) bestämmelser om parts rätt till insyn, kommunikation m.m. iakttas. Det beslut som nämnden därefter fattar kan överklagas.

Om nämnden vid sina överväganden däremot finner att anmälan om vården inte ger anledning till någon åtgärd av nämnden, kan nämnden lägga anmälan till handlingarna utan beslut i saken (se bl.a. JO:s ämbetsberättelse 1993/94 s. 466).

När vårdnadshavaren eller den unge, om denne fyllt 15 år, begär det skall vården vidare alltid *omprövas*.

Nämnden har i sitt remissvar uppgett att överväganden avseende LVU-vården gjorts var sjätte månad. Vidare har nämnden uppgett att omprövning har skett när föräldrarna har begärt att vården skall upphöra och att förvaltningslagens regler om kommunikation m.m. då har tillämpats.

Vad som kommit fram i denna del ger mig inte underlag för att rikta kritik mot nämndens handläggning.

De klagomål som AA och BB i övrigt framfört gällande punkterna 2 och

7 ger inte anledning till något uttalande eller någon ytterligare åtgärd från min sida.

Övrigt

Vad som i övrigt har framförts av AA och BB föranleder inte något uttalande eller någon ytterligare åtgärd från min sida.